

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут економічний

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК.35 МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Освітня програма	<u>Менеджмент організацій і адміністрування</u>
Спеціальність	<u>073 Менеджмент</u>
Галузь знань	<u>07 Управління і адміністрування</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародні економічні відносини
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Мацола С.М.
Контактний телефон викладача	+38(095)716 72 49
E-mail викладача	solomiia.matsola@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	9 кредитів ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=98&id_cou=1009
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<i>«Міжнародні економічні відносини» є нормативною дисципліною і засвоєння основних тем курсу повинно надати майбутнім фахівцям ґрунтовні знання щодо особливостей функціонування міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку; зрозуміти особливості взаємодії національних економік в структурі світового господарства, середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; особливості основних процесів розвитку сучасного світового господарства: інтернаціоналізації, економічної глобалізації та формування інтеграційних угруповань; форм і методів міжнародних економічних відносин і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, практики здійснення міжнародної діяльності та проходження даних процесів в Україні. Даний курс спирається на вивчення політичної економії і мікроекономіки, макроекономіки, історії економічних вчень та інших дисциплін. Важливість курсу визначається сучасними умовами розвитку світового господарства в цілому та інтеграцією України як самостійної держави в світове господарство. Основна увага приділяється сучасними тенденціями розвитку світового господарства, конкретним формам міжнародних економічних відносин, розвитку міжнародного економічного співробітництва, проблемам міжнародної економічної інтеграції та участі України в цих процесах.</i>	
3. Мета та цілі курсу	
<i>Метою вивчення дисципліни є сформувати систему теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин та основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, процесів розвитку світового господарства та їх вплив на розвиток національних економік, регіональних об'єднань країн світу, а також набуття навичок аналізу зовнішньоекономічної політики України у процесі її інтеграції в сучасні світогосподарські структури.</i>	
4. Результати навчання (компетентності)	
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук. ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК14. Здатність працювати у міжнародному контексті. ПРН8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації. ПРН13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами. ПРН15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності. ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.	

5. Організація навчання курсу						
Обсяг курсу - 270 год.						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			42			
семінарські			48			
самостійна робота			180			
Ознаки курсу						
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий			
4,5	073 Менеджмент	2,3	нормативний			
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Літерату ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. <u>Теоретичні засади та форми розвитку міжнародних економічних відносин (4 семестр)</u>						
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Міжнародні економічні відносини» Предмет вивчення курсу «МЕВ», його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. МЕВ як економічна категорія. Сутність МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку . Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.		Лекція, семінарське заняття	[1,2,3,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти тестування	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Світове господарство та середовище міжнародних економічних відносин Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу. Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Нові індустріальні країни. Країни з перехідною економікою:		Лекція, семінарське заняття	[1,2,3,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Міжнародна економічна система.		Лекція, семінарське	[3,4,5,7]	Опрацювати	5 балів	До наступного

Міжнародна економічна система: сутність та структура. Суть міжнародних економічних відносин, їх форми, суб'єкти та рівні.	заняття		лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття		заняття за розкладом
Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції розвитку у сучасних умовах. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Система міжнародного поділу праці та основні тенденції його розвитку. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в МПП.	Лекція, семінарське заняття	[2,5,7,9, 10,19]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	5 балів	
Тема 5. Міжнародна торгівля як провідна форма МЕВ Теорії міжнародної торгівлі. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура. Поняття зовнішньої, міжнародної та світової торгівлі. Система показників розвитку міжнародної торгівлі. Види, форми та методи міжнародної торгівлі. Інституційна структура міжнародної торгівлі.	Лекція, семінарське заняття	[5,6,7,9, 19]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, пройти психологічні тести	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Міжнародні товарні ринки Міжнародні товарні біржі. Міжнародні аукціони та їх класифікація. Міжнародні виставки та ярмарки. Міжнародні тендери	Лекція, семінарське заняття	[4,6,8,10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Регулювання міжнародної торгівлі. Система регулювання МТ: рівні та засоби. Зовнішньоторговельна політика держави та її види. Методи державного регулювання зовнішньої торгівлі. Митно-тарифне регулювання МТ. Нетарифні методи регулювання		[1,2,3,5,7, 9,19]		5 балів	До наступного заняття за розкладом

(кількісні, приховані, фінансові). Міжнародні організації, що регулюють МТ: світова організація торгівлі (СОТ), конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД).					
Тема 8. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки. Види послуг. Регулювання МЕВ у сфері послуг. Роль та механізми регулювання міжнародної торгівлі послугами у форматі ГАТС. Україна на міжнародному ринку послуг.	Лекція, семінарське заняття	[3,5,11,19]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Пройти тестування	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Міжнародні комерційні правила поставки товарів «Інкотермс» Базисні умови поставки у міжнародних контрактах. Міжнародні правила поставки товарів «Інкотермс 2010» Групи E,F,C,D.	Лекція, семінарське заняття	[1,3,4,5,8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття, підготувати презентаційну роботу	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Міжнародні розрахунки та платіжний баланс Сутність, типи, види та умови здійснення міжнародних розрахунків. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. Платіжний баланс: структура та методологія складання, фактори впливу на платіжний баланс, інструменти та механізми регулювання	Лекція, семінарське заняття	[1,3,4,6,8,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Пройти тестування	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція Сутність міжнародної економічної інтеграції (МЕІ), фактори її розвитку. Об'єктивні передумови розвитку МЕІ, цілі і наслідки.	Лекція, семінарське заняття	[2,4,5,6,7,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського	5 балів	До наступного заняття за розкладом

Етапи розвитку МЕІ: зона вільної торгівлі; митний союз; спільний ринок; економічний союз.			ого заняття. Пройти тестування		
Тема 12. Європейська економічна інтеграція Об'єктивні передумови, політичні і економічні цілі, основні етапи розвитку європейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна і ЄС. Переваги та недоліки ЗВТ Україна-ЄС. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС - ЄАВТ.	Лекція, семінарське заняття	[1,2,4,6,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 13. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво Теоретичні основи міжнародного руху капіталу. Форми міжнародного руху капіталу: Суть інвестицій. Причини експорту та імпорту іноземних інвестицій. міжнародні підприємства з іноземними інвестиціями. Форми підприємств з іноземними інвестиціями. Відділення. Дочірня компанія. Асоційована компанія.	Лекція, семінарське заняття	[1,3,4,5,8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 14. Міжнародні кредитні відносини Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції.	Лекція, семінарське заняття	[1,2,4,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
<u>Змістовий модуль 2. Світова валютна система і глобальна економіка (5семестр)</u>					
Тема 15. Світова валютна система і міжнародні	Лекція, семінарське	[1,2,4,6,8]	Опрацювати	5 балів	До наступного

валютно-фінансові відносини Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Валютний курс, його види. Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система.	заняття		лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Пройти тестування		заняття за розкладом
Тема 16. Міжнародна міграція робочої сили Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. МОП. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.	Лекція, семінарське заняття	[1,2,4,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 17. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ. Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЕВ. МЕО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.	Лекція, семінарське заняття	[2,4,7,9]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 18. Крос-культурні комунікації в міжнародному бізнесі Поняття культури та міжкультурної комунікації. Вплив культурного контексту на комунікаційні процеси. Принцип рівності культур. Поняття міжкультурної	Лекція, семінарське заняття	[13,14,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

комунікації. Різноманіття і взаємозв'язок культур. Поняття культурного релятивізму і етноцентризму. Класифікації ділових культур.			Пройти тестування		
Тема 19. Особливості ведення бізнесу з представниками різних ділових культур Вплив культурних відмінностей ділових партнерів на ведення ділових переговорів. Особливості ведення переговорів з представниками країн Західної Європи, США, Азії, Латинської Америки тощо. Мова тіла, її міжкультурні відмінності.	Лекція, семінарське заняття	[13,14,15]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми МЄВ Формування економічної єдності світу. Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ у формуванні елементів глобальної економіки. Характеристика глобальних проблем МЄВ та СГ. Основні напрямки міжнародної економічної співпраці щодо розв'язання глобальних проблем. Українська держава у контексті глобалізму	Лекція, семінарське заняття	[10,11,12]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна– 50 балів протягом семестру та 50 балів за залік в (4 семестрі) або екзамен (5 семестр) “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем
-----------------------------------	---

	необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	У 4 семестрі студент виконує індивідуальну (презентаційну) роботу, яка є допуском до складання заліку. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. Суть презентаційної роботи полягає у підготовці за наданим списком літератури та лекційним матеріалом за вказаними критеріями опис однієї з країни світового господарства (за вибором студента). Презентація повинна містити: – короткі відомості про країну (територія населення, політичний устрій, валюта, тощо); – місце країни у міжнародному поділі праці; – зовнішня торгівля країни: географічна та товарна структура експорту та імпорту, показники динаміки, обсягів та результатів експортно-імпортних операцій; – країни-партнери у зовнішній торгівлі; – частка прямих та портфельних іноземних інвестицій у країні; – місце країни у міжнародній міграції робочої сили; – інноваційні та науково-технічні досягнення країни; – участь країни у міжнародних інтеграційних групуваннях Індивідуальне завдання має бути представлене на перевірку за 2 тижні до закінчення семестру та захищена та оцінюється у 10 балів (max) У 5 семестрі студент виконує індивідуальну (презентаційну) роботу, яка є допуском до складання екзамену. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. Суть презентаційної роботи полягає у підготовці за наданим списком літератури та лекційним матеріалом за вказаними критеріями опис однієї з країни світового господарства на тему «Характеристика ділової культури обраної країни за класифікацією Г.Гофстеде, Р.Люїса, Е.Холла, особливості ведення бізнесу з представниками даної культури». Індивідуальне завдання має бути представлене на перевірку за 2 тижні до закінчення семестру та захищена та оцінюється у 10 балів (max)
Семінарські заняття	Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за семінарське заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни. Загалом студент може набрати max 30 балів на семінарських заняттях.
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за відповіді та тестування під час аудиторних занять (30 балів); – оцінка за індивідуальну (презентаційну) роботу (10 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).

7. Політика курсу

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації».

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

8. Рекомендована література

1. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Ю.В. Огерчук, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 3-є вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2016. – 583 с.
2. Босак А.О. Міжнародна економіка : теоретичні та прикладні аспекти : навч. посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Л.І. Чернобай, О.С. Скибінський. – Львів : Міські інформаційні системи, 2015. – 245 с.
3. Патики Н.І. Міжнародні економічні відносини / Н. І. Патики, О.В. Мартинюк, Д.Г. Кучеренко: Навч. посіб. - Київ: ЦУЛ, 2014. - 560 с.
4. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / І. В. Амеліна, Т. Л. Попова, С.В. Владимиров – К.: Центр учбової літератури, 2013. — 256 с.
5. Міжнародна економіка : навчальний посібник / За ред. С.В. Фомішин ; Авт. кн. А.П. Румянцев, О.М. Дудченко, О.Є. Лугінін, Л.О. Бетехтіна, др. – Львів : Новий Світ2000, 2012 . – 445 с.
6. Міжнародна економіка : навчальний посібник для вузів / Г.Е. Гронтковська, О.І.Ряба, А.М. Венцурик, О.І. Красновська . – Київ : ЦУЛ, 2014 . – 382 с
7. Міжнародна економіка : підручник для вузів / В.В. Білоцерківець, О.О. Завгородня, В.К. Лебедева, інш. ; За ред. А.О. Задоя, В.М. Тарасевич . – Київ : ЦУЛ, 2012 . – 414 с.
8. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / Ю. Г. Козак, М. А. Заєць, Н. В. Притула та інші. – Одеса: «ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
9. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 450 с
10. Козак Ю.Г. Транснаціональні корпорації. / Козак Ю.Г. Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2011.– 420 с.
11. «Основи зовнішньоекономічної діяльності». Навчальний посібник В.М. Лич, Б.Е. Головаш, та інші. – Видавництво КНУБА. К.: – 2010. – 40 с.
12. Філіпенко А.С. Теорія міжнародної економічної політики: навч.посіб./А.С. Філіпенко. – К.: АКАДЕМВИДАВ, 2013. – 216с.
13. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 450 с.
14. Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації / Ю. Азарова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Культурологія. - 2016. - Вип. 17. - С. 13-19.
15. Льюис Р.Д. Ділові культури в міжнародному бізнесі. Від зіткнення до взаєморозуміння. Київ: Справа, 2011
16. Яхно Т.П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т.П. Яхно, І.О. Куревіна. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 168 с.

17. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Теорія. Політика : підруч. — К. : Либідь, 2019. — 960 с

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Світова організація торгівлі URL: <http://www.wto.org>
2. Міжнародна торгова палата URL: <http://www.iccwbo.org>
3. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <http://www.un.org>
4. Українське законодавство та правові інформаційні ресурси. URL:<http://www.liga.net>
5. База нормативних актів України. <http://www.nau.kiev.ua>
6. Міжнародна організація праці. URL: <http://www.ilo.org>
7. Міжнародний валютний фонд URL: <https://www.imf.org>
8. Світовий банк URL: <https://data.worldbank.org/>

Викладач _____

Мацола С.М.